

ROMA BENATAR

ur. 1926; Warszawa

Miejsce i czas wydarzeń	Warszawa, II wojna światowa
Słowa kluczowe	projekt W poszukiwaniu Lubliniaków, projekt W poszukiwaniu Lubliniaków. Izrael 2017, II wojna światowa, okupacja niemiecka, getto w Warszawie

„Wyglądałam jak Aryjka”

Pierwszego września od razu zamknęli wszystkie szkoły i Żydzi się już więcej nie uczyli. Myśmy się uczyli w grupach. I póki byliśmy w getcie, tośmy się jeszcze uczyli w grupach. Tak że ja jeszcze zrobiłam trzy klasy gimnazjalne w getcie. Potem było wysiedlenie, dwudziestego drugiego lipca czterdziestego drugiego roku było największe wysiedlenie Żydów z Warszawy. I w tym okresie mój ojciec zdecydował, że jeżeli my się chcemy ratować, to każdy musi próbować o własnych siłach to zrobić, bo nie możemy wszyscy razem, w czwórkę albo w szóstkę, z dziadziusem i babcią, bo to się nam nie uda. I postanowili, że ja jestem pierwsza, która mogę iść, bo mam piętnaście lat, wyglądam jak Aryjka i mówię dobrze po polsku, nie tak jak dzisiaj, i nikt nie pomyśli nawet przez chwilę, że ja jestem Żydówką z moim wyglądem. Byłam oczywiście bardziej jaśniejsza. Ja nie chciałam, naturalnie, zostawić całej rodziny i wyjść. Bo i dokąd wyjść? Miałam wyjść na jakąś placówkę, gdzie pracowali u jakiegoś oficera niemieckiego na folwarku. To była strasznie ciężka praca i wszystkiego tam było siedemdziesiąt ludzi. W każdym razie przebiłam się tu i tam, i wróciłam w końcu, po pół roku mniej więcej, może trochę mniej, przez cud, do getta, to moich rodziców już nie było, tylko moja ciocia i wujek... To było straszne. A ten ostatni lager, gdzie ja byłam, to po tygodniu, jak wyjechałam stamtąd, to wszystkich zlikwidowali. To był Rembertów. W każdym razie ja byłam podczas powstania w getcie i później byłam na Majdanku. Byłam trzy miesiące na Majdanku. Byłam jakiś miesiąc i pół, czy coś takiego, nie wiem ile, nie pamiętam, w Ravensbrück. I ostatnie miesiące do maja to byłam w Malchow. To jest osiemdziesiąt kilometrów od Berlina mniej więcej. To było moje życie aż do wyzwolenia.

Data i miejsce nagrania	2017-12-10, Kfar Shmaryahu
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Transkrypcja	Marta Tylus
Redakcja	Maria Radek
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"